

TOP-5.3.1-16-FE1-2017-00006

A helyi identitás és kohézió erősítése Lepsény térségében

Objektumleírások

Készült: 2019. március

Készítette: Magyar Műemléki Topográfia Nonprofit Kft.

Csősz épített öröksége

Főútról leágazó patakmenti település. Többutcás szabályos úthálózattal, szalagtelkeken fésűs, előkertes beépítéssel. • 1192-ben a fehérvári keresztetek birtoka volt. A török korban, majd a kuruc időkben elpusztult. 1770-ig újraterelítették, jórészt kismemesekkel. Református iskolája 1758-tól működött. A II. világháborúban szinte teljesen elpusztult.

ENTZ – SISA 1998 (58.), TAK 2017 (5-10.)

Református templom

Szabadon álló, hosszhasas épület, homlokzathoz csatlakozó gúlisakos toronnyal. • Épült 1786-87-ben. • A berendezéshez tartozó faragott padok és a Mózes-szék Bakalár László helyi lakos munkái. Az úrasztala és a szószéken elhelyezett 1848-as emléktábla a hívek adományából készült. Felszerelésének része egy 18. századi Úrvacsoraosztó-serleg, egy óntányér, peremén vésett dátummal (1768), jelzése Schleggenwalder Feinzin, egy öntött ónkanna, Joseph Lederer győri mester munkája a 18. század végéről. A II. világháború nagy pusztítást végzett az épületen, komoly renoválásra szorult.

ENTZ – SISA 1998 (58.), TAK 2017 (11.)

Szűz Mária-kápolna

Épült 1858-ban romantikus stílusban, berendezése neobarokk. Az épületen egy emléktábla látható annak tiszteletére, hogy dr. Városov Gyula megyéspüspök 1903-ban a községbe látogatott. A kápolna előtt álló kereszt 1854-ből származik.

ENTZ – SISA 1998 (58.), TAK 2017 (13.)

I. világháborús emlékmű

(Hősök kertje)

A település központjában található alkotást 1920-ban közadakozásból emelte a község lakossága. Az emlékmű egy körülbelül 2,5-3 méter magas beton obeliszk, tetején egy mészkőből faragott turulmadárral. Az obeliszk alsó részén elhelyezett táblán az I. világháborúban elesett hősök és áldozatok nevei olvashatók. A posztamensen egy szimbolikus, hegyével felfelé mutató kard domborodik, felette felirat: „1914-1918”. Alkotója ismeretlen.

A parkban nevezetes történelmi eseményeknek állítottak egy-egy emlékművet. A II. világháborús kopjafa 1993 óta áll itt, egy műkőből készült emlékkönyvvel, amelyen a háború hősi halottainak neveit tüntették fel. Ugyanabban az évben készült az 1848-as és az 1956-os kopjafa is.

TAK 2017 (12.)

Művelődési Ház

A Kéri Kiss család kúriája és kápolnája az 1850-es években épült. Jelenleg a kúria ad otthont a Mórív Zsigmond Művelődési Háznak.

TAK 2017 (13.)

Temetők

A településen két temető található. A régebbi a református temető, amely a belterületi határ külső felén fekszik, a lakott területtől némileg kijebb. A régi része növényzettel benőtt, az újabb gondozott, ma is használatban van. Ravatalozója egyszerű lapostetős épület, fedett beállórésszel bővítve.

A katolikus temető nem messze, egy kis domb tetején található, a kis nyeregtetős temetőkápolnához egy lépcsősor vezet fel. Mivel a településnek a XIX. század előtt nem volt római katolikus lakossága, így ez a temető kisebb méretű, és nincs ótemető jellegű része.

TAK 2017 (21.)

Felhasznált irodalom

ENTZ – SISA 1998 Entz Géza – Sisa József (szerk.): Fejér megye művészeti emlékei. The Historic Monuments of Fejér County. Székesfehérvár, 1998, Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Intézet – Szent István Király Múzeum. (= Szent István Király Múzeum Közleményei A sorozat 34. kötet)

TAK 2017 Településképi arculati kézikönyv, 2017.